

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

PRAKTISK VECKOTIDNING
FÖR
KVINNAN OCH HEMMET

Stockholm. Iduns Tryckeri Aktiebolag

N:r 12 (379)

Fredagen den 22 mars 1895.

8:de årg.

<p>Prenumerationspris pr år: Idun ensam kr. 5:— Iduns Modet., fjortondagsuppl. » 5:— Iduns Modetidn., månadsuppl. » 3:— Barngarderoben » 3:—</p>	<p>Byrå: Klara Södra Kyrkog. 16, 1 tr. Allm. telef. 6147. Prenumeration sker å alla post- anstalter i riket.</p>	<p>Redaktör och utgivare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas säkrast kl. 2—3. Redaktionssekr. J. Nordling.</p>	<p>Utgifningstid: hvarje helgfri fredag. Lösnummerpris 15 öre (lösn:r endast för kompletteringar)</p>	<p>Annonspris: 35 öre pr nonpareillerad. För »Platssökande» o. »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjad tiotal stafv. Utländska annons. 70 öre pr nonp.-rad.</p>
---	---	---	--	--

Ada Negri.

För blott några år sedan var Ada Negri ett så godt som okänt namn i Italien. Åtskilliga strövers, flutna ur hennes penna, hade väl stått att läsa i en och annan tidskrift, men för öfrigt frågade ingen efter den unga byskolelärarinnans anspråkslösa tillvaro. Och nu! Nu flyger med ens hennes rykte genom hennes fädernesland ut öfver dess gränser, och hennes dikt-samling »Fatalitas» tryckes i upplaga på upplaga, öfversättes och läses med beundran i vida kretsar.

Det ligger en dyster klang redan i den titel hon valt: »Fatalitas», »Under ödets slag», och det är ej heller till några jublande sånger hon strängt sin lyra. Ada Negri är egentligen en novitet inom skaldekunstens område, hon är en socialistisk skaldinna. Liksom François Coppée är småborgarklassens bard, är hon folkets sångmö. Den förre minnes en balkong fem trappor upp och tre små rum, där de bodde sex personer ihop, och han skildrar med rörande innerlighet anspråkslösa existensers sträfvanden i små, ofta bekymmersam-

ma, men sällan förtviflade villkor. Den senare minns en »fuktig koja», där de fröso och svulto, under naken nöd, och hennes sång ljuder ibland som ett ångestrop i sin gripande klagan öfver de förtryckta, elända och skyddslösa i samhället.

Nedanstående utdrag ur en biografi af Sophia Bisi-Albani, också en italiensk skriftställarinna och Ada Negris personliga väninna, är i hög grad karaktäristiskt och ger en levande, om äfven något vemodig bild af den unga skaldinnan.

»Ada Negri,» säger hon, »är född i Lodi af ytterst fattiga föräldrar. Modern var fabriksarbeterska, hennes barndom och första ungdom förflöto under umbäranden af alla slag, och först vid aderton års ålder lämnade hon den fuktiga koja, som dittills utgjort hennes hem, för att tillträda en lärarinnebefattning i den lilla undagömda orten Motta Visconti vid Ticino, dit ej en gång någon järnväg förde. Här erhöi hon till bostad ett torftigt rum innanför en smutsig, illastinkande gård, där kacklande gäss vaggade omkring. Man hade två branta, slitna trappor

Kärleken gör själfva styggelsen skön.

A. Strindberg.

att bestiga, innan man kunde komma in i hennes lilla anspråkslösa, sparsamt upplysta kammare; fönsterrutorna voro nämligen ej af glas, utan af papper. Och rummets inredning var därefter, dess bästa möbel var en kista, som på samma gång utgjorde soffa och bokskåp.

Så kämpade hon igenom de första åren af sitt lärarinne kall i armod och ensamhet, sedermera förbättrades hennes ställning, så att hon till sin stora glädje såg sig i stånd att taga sin mor till sig, den gamla pröfvade arbeterskan, som under otroliga försakelser lyckats vinna sitt mål: att skänka dottern uppfostran. Denna vedergäller henne också med den varmaste kärlek; den gamla kvinnans bild skymtar litet emellan fram i hennes dikter och eggjar henne till hänförelse öfver arbetets och pliktens välsignelser. Och Ada Negri lefver som hon bör, hon är den sista att själf unna sig hvila. Fastän hon numera har ett ryktbart namn, är det först sedan hon för dagen lämnat sin skola och sina åttio elever, som hon unnar sig helgen att läsa och dikta.

Hon har för öfrigt läst mycket få nya böcker, men hon känner de flestas innehåll genom de ofta hvarandra motsäggande kritikerna i en pæcke journaler och tidningar, dem en för henne okänd beundrare hvarje vecka från Milano tillsänder henne, och det är förundransvärdt, med hvilket skarpsinne hon på detta sätt vet att bilda sig ett eget sundt omdöme öfver den moderna litteraturen. Af erfarenhet vet hon föga om den värld hon lefver i. Hon har aldrig sett ett haf, icke ett berg eller ens en sjö och till blott för några månader sedan ej en gång en större stad. En sådan lärde hon först i somras känna, då hon af några vänner på ett kort besök inbjöds till Milano.

Det var två dagar som i en dröm. Ett nytt, bländande lif tedde sig plötsligt för hennes syn i den stora folkrika staden, under en årstid då utställningar, kapplöpningar och festligheter af alla slag täflade om att förläna den glans. För första gången kom hon inom lyxens och skönhetens trollkrets. Isynnerhet gjorde museerna ett öfverväldigande intryck på henne. Hon blef så djupt gripnen, att hela hennes spensliga gestalt skälfdes därvid, och hennes stora, svarta ögon glödde som i feber. Hennes vänner började nästan frukta, att de gjort henne orätt, då de lockat henne till en värld, som hon så snart åter måste lämna för att återvända till sin förvisningsort.»

Så långt ofvannämnda författarinna. Biografien har ej några data, men den måste tidigast vara skriven för ett par år sedan, kort efter att Ada Negris diktsamling utkommit; emellertid är ej hennes lott numera så hård som då. En litteratörskande, varmhjärtad och inflytelserik dam, Emilia Peruzzi, har tagit henne i sitt skydd, skaffat henne lärarinnebefattning i en högre normalskola i Milano och till stor del genom sin påverkan ävabragt, att hon erhållit det efter Giannina Milli lediga stora litterära hedersgaget.

Det är alltså att hoppas, det Ada Negri för framtiden skall komma i tillfälle att rikare utveckla sin sällsynta begåfning, och att hennes känsliga, lidelsefulla natur skall kunna mottaga ljusare intryck af lifvet, än hvad som hittills varit fallet.

Vi meddela här nedan i öfversättning några af hennes dikter, så subjektivt skrifna, att man skulle vilja taga dem för blad ur en dagbok, och ägnade att ställa hennes personlighet i klarare belysning än någon lefnadsteckning vore i stånd till.

De fyra dikterna äro alla hämtade ur hennes diktsamling »Fatalitas».

Till slutet och därutöfver. (Fragment.)

Hon sade mig: »Ej löjets konst förstår du. Förstämd din lyra klingar, som om böjd i ok du ginge. Hvarför slår du ej strängar an, som ljuft likt kyssar smeka att tolka lifvets fröjd?»

»Hur klara ljödo ej Apollos toner, hur var ej yrseln glad hos en bacchant! Hur ljus, hur frisk ur hafvets zoner i naken skönhet Venus steg och strödde kring världen ut glycinier och akanth.»

Och vidare hon sade: »Stod kankända en fé invid din vagga, som dig bjöd att allt hvad i din väg du mötte vända till skuggor om?» Och jag: »Arm var den hydda, där först jag dagen såg i bitter nöd.»

»Från dyn jag stammar, genom solens strålar, igenom dofter, glans, ja allt, som lifvet ljust och yppigt målar, en ton af klagan till mitt öra bryter och gör mitt jubel kallt.»

»Från verkstadsmyllret, från de trötta skaror, som hungra under andras öfverflöd och sträfva hårdt bland tusen faror, med krökta ryggar, att i svett förvärfva ett stycke torftigt bröd.»

»Ifrån fabriken, där hyflar svängas och skarpa dunster göra bröstet tungt, men unga, lärda kvinnor ifrigt trängas, till hvilkas kinder blodet hektiskt strömmar än varmt och ungt.»

»Till mig, till mig den sorgsna klagan stiger, den tränger likt en pil till hjärtats grund, fastän så tyst, för mig den aldrig tiger, den är som läderlappens skygga vingslag en höstlig aftonstund.»

»Så flyr mig glädje, för min blick det skymmer, är sommardagen än så ljus och lång, för mina systrars gråt mig löjet rymmer, för mina bröders kval mig smärtan öröjer — och sådan blef min sång.»

En af folket.

Med sorgfri håg jag sjunger till min slända. Min kind är frisk, men brun. Jag har en skatt, en klädning af kattun, min ungdoms kraft och ögon att förblända.

När fritt mitt röda hår jag låter svalla, dess gnistor flyga kring och falla tändande i männens ring, då sjuder det i pulsar än så kalla.

Rätt mången gäck mig granna fraser stöpte i obelönad möda. Nej, min skatt jag sparar mina kyssar, ej för hela världens guld en ann' dem köpte.

Min skatt, hur är som härdadt stål hans arm! När uti smedjans glöd hans kinder bränna, hur hvälfver sig ej stolt hans breda barm! Hur omkring nacken musklerna sig spänna!

Hur hög, hur skön han är! En släggans konung sitt städ han mäktigt slår. Om då hans blick mig som en solglimt när, den är mig lifvare än vin och honung.

Han är min afgud. Fritt jag det bekänner, jag offrar honom allt. Mitt lif jag gifve honom tusenfaldt, ty genom honom först jag lifvet känner.

Hur spändt jag lyssnar att hans steg förnimma, och om jag ej dem hör, en bitter känsla strupen sammansnör, och för min syn sig lägger som en dimma.

Men öppnas dörren då, af fröjd jag bleknar, en skälfnings griper mig. Dock kort är till hans öppna famn min stig, och all min bitterhet i sällhet veknar.

Hvad mer, om äfven sot hans kinder svärta, väl trött af dagens last han är, dock sluta mig hans armar fast, och jublande slår emot mitt hans hjärta.

Gatpojken.

När ibland gränders stank jag honom spårar, så smutsig och så skön, där flink han sysslar utan mål och lön, i trasig dräkt, som blygsamheten sårar.

När öakpå vagnarne, af kusken slagen, han svänger nakna ben, när efter hundarne han kastar sten, re'n tjuf och re'n förhärdad, fräck, förslagen,

hans höga skratt i mina öron skär. Hur är han hemlös! Modern dörren stängde, när brådskande hon till fabriken flängde, och fadern uti häkte spärrad är.

Tungt blir mitt hjärta, och beklämd jag tänker: Hvad skall af dig väl blifva, du lätta flarn, som alla vindar drifva, du unga växt, som lifvet skydd ej skänker?

Hvad har din vinge, vilda fågel, pröfvat när tjuv är förrunnit? Har väl ett eget redligt bo du vunnit, har uti lasters mängd du blott dig öfvat.

Skall jag i enkel arbetsblus dig möta? Skall du väl fångdräkt bära? Skall på en sjukhusbädd dig plågor lära? Skall stolt en dag du egen verkstad sköta?

På gatan ned till aig jag ville hasta, dig sluta till mitt bröst, med änglatunga ord af himmelsk tröst likt strålar ibland dina skuggor kasta.

Dock, som en syster blott jag mäktat snyfta, till samma armod född, min bleka barndom blef som din förödd, oss båda skiljer ingen samhällsklyfta.

Ack, vi ha trampat samma törnesteig, för samma nöd vi bäfvat. Min moder äfven på fabrik har sträfvat, jag lärt mig lida och — jag älskar dig.

Har du arbetat?

Du älskar mig alltså. Mitt svar du väntar. Du skiftar färg, en smula darrhänt är du och slår ditt öga ner. Ett leende, en kyss af mig begär du, min fågrings första friskhet, intet mer.

Men säg: Har aldrig verklig kamp du pröfvat,
en kamp om fjärran mål, med spända krafter?

Vet du, hvad möda är?

Djårjs du förslösa lifvets röda safter,
då namnet man du bär?

Säg, om en tid af arbetsid du minnes,
en natt då du i slit ej ögat slutit?
Hvart stod din ynglingshåg?
Till hvilken fana har du gladt dig slutit?
Hur svann din ungdom, innan mig du såg?

Du tiger. Jag förstår dig. Så vänd åter
till dina bröder uti lättjans sferer,
att tröstas inom kort,
till baler, kortspel, vinskum och hetärer,
jag har ej fala kyssar att ge bort.

Om uti lumpor, dignande, du mött mig,
men i din blick ett ädelt värf sig speglat
som redligt du fört ut —
ack, all den köld, som nu min glöd förseglat,
den hade svunnit inom en minut.

Ja, vore du plebej. Om bland de tusen
vällustingar, hvars muskler slappt förtoina,
din blick jag tändas såg,
om af din sträfvans lust jag såg den skina,
och i dess djup din sträfvans allvar låg,

då ville jag dig älska för den möda,
som härdat dina senor, stärkt din vilja
och gett dig äradt namn.
Då skulle ej en värld mig kunna skilja
från dig, från dina kyssar och din famn.

Men hvem är du med matta blickars åtrå?
En lustans slaf, som mig att äga traktar,
och som jag vämjes vid.
Gå ur min väg, och vet, jag dig föraktar,
du vissna telning af en vissnad tid.

* * *

Italienarne äro dock ett älskvärdt folk. Ett par rader till Ada Negris förläggare, bröderna Fratelli i Milano, och här ligger nu på mitt bord för Iduns räkning dels en af den ansedda fotografi-firman Guigoni & Bossi fint utförd bild af den tjugutvåriga skaldinnan, dels ett artigt bref med upplysning om, att ett nytt dikthäfte, ämnadt att i juni utkomma, står under tryckning. Bokens titel är »Stor-mar», och, säger hennes förläggare, den är »ett i allo hennes första diktsamling öfverlägset arbete, som utan tvifvel skall komma att i vida kretsar låta tala om sig.»

För tillfället ligger Ada Negri allvarsamt insjuknad. Mätte ej gudarnes kärlek missunna mänskligheten denna unga begåfning. Hennes första löfte är så rikt som sällan något gifvits, och ehuru det efter vanliga begrepp låter något anspråksfullt, är det helt visst känslan af inneboende styrka, som i ett af hennes poem kommer henne att utbrista: »Mig väntar framtiden.»

Och detta är en glad väntan äfven för litteraturens vänner.

Sigrid Elmlblad.

Kvinnan i kyrkans tjänst.

En interview med D:r Parker.

Då man lärt känna en stor man endast från hans offentliga verksamhet, är det ytterst intressant att äfven få kasta en blick in i hans hem och hvardagslif. En dylik högtidsstund blef mig nyss förunnad.

icke många offentliga män samtala så älskvärdt och öppenlystigt med besökande

främlingar, som doktor Parker gör det. Samma patos och humor, som karaktäriserat hans föredrag inom City Tempel under det sista fjärdedels århundradet, göra sig äfven gällande i hans konversation, här dock lätt beslöjade genom ett mildt tonfall. — Han är en estetiskt anlagd man, älskar musik, målning och blommor, njuter af ett glädtigt skämt med sin hustru och berättar lustiga historier på bonddialekt med skälmen i ögat. Då man ser honom så — kraftig och full af sund lifsglädje — förstår man det mäktiga inflytande han utöfvar på det religiösa lifvet i London. Därom här ock den talrika församling, som hvarje torsdag kl. 9 samlas i det stora City Tempel, ett vittnesbörd.

Doktors studerkammare är ett af de vackraste rummen på Tynehome — namnet på hans villa i Hampstead, en af Londons östra förstäder. Det breda fönstret erbjuder en ståtlig utsikt öfver trakten rundt om. Närmast under detsamma utbreder sig en förtjusande trädgård med blomsterrabatter och vackra träd. Bokhyllor och taflo upptaga rummets väggar. Vid sidan af fönstret stå palmväxter och stora ormbunkar. Bland dem en staty af Henry Ward Becher. Icke mindre än tjugusex porträtt (karrikatyrer inberäknade) af Gladstone finnas i rummet. På skrifbordet stå, sida vid sida, en stor fotografi af lady Aberdeen och en af Gladstone. Ett af de intressantaste föremålen i rummet är den illustrerade tacksamhetsadress, undertecknad af föreståndarne för alla de olika sekternas kyrkor i London, hvilken d:r Parker erhöill vid sitt tjugufem-årsjubileum.

Man ser där äfven den långa raden af volymer; tillhörande hans stora verk: »Folkets bibel.» Där ligger äfven på skrifbordet ett häfte af »Hugsvälaren», en bok hvilken tyckes vara hans tankars älsklingsbarn. »På fyra timmar», sade han, »skref jag med egen hand färdig denna bok, noggrant avvägande hvarje ord och hvarje vändning.» »Men ni vet ju,» tillade han med ett svagt leende och under det hans hand nästan smekande vände bokens blad, »att jag i densamma lika litet träffade folks smak, som »Jobs hugsvälare» gjorde det på sin tid.»

Kvinnor i kyrkans tjänst.

»Är ni gynnsamt stämd emot förslaget att tillåta kvinnor presterlig tjänstgöring?» frågade jag doktorn, då han satt sig tillrätta i sin stora länstol och lutat sitt väldiga hufvud mot densamma.

»Visserligen! Jag vore villig att lämna hvarje vederbörligen bemyndigad kvinna en kyrklig anställning. Jag skulle icke gynna vare sig man eller kvinna endast på grund af deras kön. Jag ville låta allt bero på förtjänst. Om en kvinna kan utföra arbetet och är villig att göra det, så skulle jag gladeligen lämna det åt henne.»

»Kan ni begripa, med hvad rätt så många invändningar resas emot kvinnors användande inom kyrkan?»

»Nej, jag kan icke, om det ej skulle vara på grund af det ovanliga i saken. En hel del folk är rädda för nya saker. Jag är fullkomligt öfvertygad om, att vår tidsålder måste göra försöket, och jag tror, att den är en vis man, som säger välkommen till de nya idéerna och söker att bereda jordmänen för dem. Låt experimentet pröfva sig själf. Vacker är den, som vackert gör.»

»Hvad tänker ni, doktor, om det påstå-

endet, att det är opassande för kvinnor att taga del i statens förvaltning, och att detta arbete är öfver deras förmåga?»

»Åh! detta är ju renaste nonsen. Jag vill däremot resa ett annat påstående. Det är verkligen en samvetsfråga för mig, om ej hela kyrkans arbete (inklusive predikan) borde göras af kvinnor. Då jag blickar ut öfver en stor åhörarskara, kan jag icke annat än tyst undra för mig själf, om ej många af de starka, välskapade männen däribland borde gå ut att plöja, gräfvä eller på annat liknande sätt skaffa sig ett hederligt lifsuppehälle, under det att deras systrar, hustrur och mödrar öfvertaga det andliga kulturarbetet. Det kan väl icke behövas så många muskelstarka män för att uppenbara och bevisa himmelens härlighet!

En lärdom dyrbarare än pärlor.

»Tror ni, att kvinnor kunna förvärfva sig lärdom nog för att åtaga sig ett så vidsträckt åliggande?»

»För mig blir kyrkans tjänst allt mindre och mindre en lärdomsfråga. Där finnes en lärdom, som är dyrbarare än pärlor, men där finnes äfven en, som fostrar intellektuel fåfänga, och som gifver intrycket, att förvaltandet af evangelium är en vetenskaplig institution. Om jag skulle utlägga evangelium med tillhjälp af grammatika, ordböcker och andra akademiska apparater, skulle hela dess upplyftande kraft gå förlorad för min församling. Nej, vi skola tala därom, uppfylla af medkänsla och ömhet för den lidande mänskligheten. Då först kan vårt tal bära frukt. Men äfven om detta vore en fråga af rent intellektuel natur och beroende af ett akademiskt diplom, så hafva dock de sista årens universitetslistor visat, att kvinnor kunna följa med upp till parnassens topp och bestå i konkurrensen.»

»Ni sade i er predikan härom dagen, att de gamla fruntimmer, hvilka föredrogo annonserna om:

Födda, döda och vigda

framför de ledande artiklarne i tidningen, ej vore så trånghufvade, som somligt folk påstår.»

»Nej, det är deras sätt att visa sitt intresse för det mänskliga lifvet. Födelse, äktenskap och död äro ej småsaker i den allsmäktiges ögon. Det är hans sätt att hålla världen i gång. Kanske finnes det något annat bättre sätt att göra det på, men hvilket detta skulle vara,» tillade doktorn med en af sina eftertryckliga nickningar, »därom svärfvar jag åtminstone i fullkomlig okunnighet.»

»Somligt godt folk säger, d:r Parker, att kvinnor äro så ifriga talare, att det skulle vara farligt göra dem till ledare af religiösa församlingar.»

»Talare! Det är en fras som tarfvar förklaring. En man är icke en stor talare helt simpelt därigenom att han aldrig håller munnen. Han kan vara en stor pratmakare och en olidlig skrällare och dock vara tusen mil ifrån att kallas en stor talare. Doktor Johnson var en stor talare, så var äfven Edmund Burke och lord Macaulay, och den störste af alla nu lefvande talare är mr Gladstone. Men detta är tal och icke snatter. — Mellan vältalighet och svada är samma skillnad som emellan flyga och flaxa. Kvinnor sladdra icke mer än män. Jag

Till Wilma Hallé.

Efter en konsert*.

Så rena toner än jag aldrig hörde,
Så trolska ljud ej förr mitt hjärta rörde.
O, hvilken skatt vid alla gåfvors lottning,
Du strängars fé, du violinens drottning!

Med panna, skuggad lätt af lockens vågor,
Med blicken blixtrande af snillets lågor,
Hur ädelt lugn inför en tallös skara
Du träder upp att Mozarts konst förklara.

Nu höjes stråken. Hör, o hör! I dalen
Sin ljufva drill begynner näktergalen!
Kaskader sorla, silfverkällor brusa,
Chariter dansa och zefirer susa!

O, hvilken eld i våra ådror strömmar!
O sagovärld, o ljufva barndomsdrömmar!
Hvad evig längtan, hvilka nattens strider!
Skall seger vinnas? Gryr en dag omsider?

På dina kinder sig en rodnad röjer.
Likt Sankt Cecilia du blicken höjer.
Knappt stråken rörs, men underbara toner
Vi lyssna andlöst till från fjärran zoner.

Ännu en pärlkaskad: dess droppar brista,
Liksom ett stänk förflyktigas de sista.
Ej grenen syns, där Filomela sitter,
Men luften sjunger än af hemligt kvitter.

Ett ljuft farväl på strängen redan ligger,
En ton så vek ännu om lifvet tigger.
Ack nej, han måste dö, du sänker handen,
Och sakta, sakta flyr den ädle anden.

Lotten von Kræmer.

* Åter gästas vår hufvudstad och vårt land af en konstnärinna, som sedan länge befäst sin plats i svenska hjärtan, violinens erkända drottning, *Wilhelmina Neruda Norman Hallé*, och om tisdag skall åter hennes stråke förskaffa det musikälskande Stockholm en oförgätlig högtidsstund. Idun har en gång tidigare meddelat Wilma Hallés bild samt en skildring af hennes lif och personlighet, hvarför vi i dag inskränka oss att som en hälsning och hyllning bringa den frejdade konstnärinnan följande vackra dikt, som af författarinnan ställts till vårt förfogande.

har hört lika mycket sladder ifrån predikstolen som ifrån kakelugnsvrån. Skröplighet tillhör det ena könet såväl som det andra. Man får ej förutsätta, att mycket talande utgör ett bevis vare sig för öfverlägsenhet eller för motsatsen. Många öfverlägsna män och kvinnor hafva ägt tystnadens gåfva i hög grad. »Tala är silfver men tiga är guld,» säger den vise Salomo.»

Hafva kvinnorna förlorat sin ställning?

»Tror ni, att kvinnorna hafva förlorat den ställning de engång innehade i kyrkans lif? I gamla testamentets tider voro kvinnorna profetissor och folkets ledare.»

»Kvinnorna hafva icke förlorat sin ställning i väl organiserade kyrkosamfund, såsom t. ex. den romersk katolska kyrkan. Katolska kyrkan är därutinnan den visaste af alla, att hon mottager all sorts tjänst. Äfven den anglikanska kyrkan har återupplifvat systerföreningarna. Och jag skulle icke blifva förvånad, om det bevisades, att kvinnorna nu utföra mera arbete inom kyrkan, än de någonsin förr gjort. Skulle jag tala af egen erfarenhet, så måste det sägas, att jag erhållit ovärderlig hjälp inom skolan och i flere andra hänseenden af de kvinnliga kristliga föreningarna.»

»Skulle ni vara villig, doktor Parker, att erbjuda eder predikstol i City Tempel till en kvinna?»

»Det är en ära för min predikstol, att det sista offentliga föredrag, som mrs Booth höll, blef framsagdt från densamma. Men

lika litet som jag tillåter en man att uppträda där blott på grund af sitt kön, lika litet gör jag det med en kvinna. Jag tillåter predikan utan hänsyn till könet. Många kvinnor hafva talat i City Tempel. Jag har hört dem med djupaste högaktning.»

»Således tycker ni ej, att det är okvinnligt att tala från en predikstol eller uppträda på en allmän estrad?»

»Nej, välförståendes, då kvinnan fullgjort sitt arbete i hemmet. Detta är för mig en hufvudpunkt. Det är klart, att hemmet måste skötas af någon. Det är lika så visst, att mannen icke kan göra det. Hvem skall då göra det, om icke hon? Jag tror icke, att en kvinna, som världslosar sitt eget hem, har rätt att figurera på en talarstol.

Jag talar nu om gifta kvinnor och synnerligast om dem, som hafva barn att uppfostra. Jag har känt kvinnor, hvilka försummade sitt hem för allmänna angelägenheter, som intogo sina måltider när som helst och hade allting huller om buller hemma. Detta kallade de:

Lågt lif och höga tankar.

Olyckligtvis gjorde de det »låga lifvet» ganska i ögonen fallande för andra. Vi måste fasthålla, att allt hvad jag säger till förmån för de gifta kvinnornas deltagande i det offentliga lifvet är grundadt på den bestämda förutsättningen, att de icke försumma sin egen familj i afsikt att civilisera kannibaler på Söderhafsoarne. När hemmets arbete är fullgjordt och detta har blifvit så väl ordnad, som kvinnliga händer kunna göra

det, låt då kvinnan uträtta, hvad hon kan, i det allmänna lifvet.»

»Jag tänker, att alla goda kvinnor erkänna, att deras första plikt är emot hemmet och familjen — om de äro nog lyckliga att äga någon sådan — men, tror ni icke, dr Parker, att män ofta värdslosa sitt hem för offentliga angelägenheter?»

»Alldeles! Hvad jag nyss sade om kvinnor, gäller äfven män. Det finnes män, hvilka skära stora lagrar i det offentliga lifvet, men som lämna åt bustrun att uträtta allt släpögöra i hemmet. Det finnes äfven män, hvilkas katedervisdom världen godt kunde undvara, om man i stället visste dem samarbeta med sina hustrur i att göra hemmet till hvad ett hem bör vara. Mången man borde afsäga sig lyxen af att vara söndags-skollärare och hellre se efter barnen hemma, medan hans hustru gör i ordning middagen.

Då en ung kvinna har en lysande begåfning i riktning af det allmänna, så borde hon därom på förhand underrätta unga män, till den kraft och verkan det kan hafva.»

»Men, ers högvärdighet, det skulle snarare vara synd om de unga männen, ifall de begåfvade kvinnorna nekade att blifva hustrur och mödrar.»

»Hvad jag menar är, att ingen kvinna skulle tillåta sig att ingå gittermål, med mindre hon vill fullgöra dess plikter. Jag tänker nu t. ex. på en af de mest begåfvade kvinnor jag känner, mrs Jellaby, hvars hem — Åh, hvilken ordning där! Men att höra henne bedja, det är en sublim erfarenhet. Goda, gamla själ — Om jag hade en stor sorg, skulle jag gå just till henne och

lägga mitt hufvud i hennes sköt och blifva tröstad. Men — hon skulle gifva mig mid-dag först:

Martha före middagen och Maria efter,

sade doktorn med ett litet muntert skratt. —
»Och den affidna mrs Booth, hvilket lysande exempel gaf icke hon som hustru och moder, oakadt att sin publika verksamhet. Jag tänker, att jag skulle kunna försvara den ställning jag intager till kvinnoemancipationen med mrs Booth såsom mitt enda vittne.

Och nu ett sista ord rörande kvinnorna och det politiska lifvet. Att motsätta sig kvinnornas rösträtt synes mig helt enkelt vara en dumhet. Så länge en kvinna står i spetsen för landets regering, är det satt utom all diskussion och rent af olagligt att säga, det kvinnor icke få taga del i politiken.

Drottningen erbjuder det mest lysande bevis på, hvad en kvinna kan vara både i det husliga och i politiken. Jag hade föreställt mig, att ett land som regeras af en drottning, och af en sådan drottning, för länge sedan borde hafva kommit ifrån det frivola pratet om, att kvinnan icke bör blanda sig uti kyrkliga och politiska frågor.»

Iduns läkarartiklar.

I nästa veckas nummer börjas införandet af nr II i denna värdefulla artikelserie, en synnerligen intressant och lärorik uppsats: »Om dieten vid sjukdomar i matsmältningsorganen» af doktor Otto Sandberg.

Sägner.

Berättelse af Hedvig Indebetou.

Den unga grefvinna hade stannat vid fönstret däruppe i tornrummet. Sedan hon med en verklig ansträngning lyckats öppna det oklara, blyinfattade fönstret, stod hon nu lütad mot muren och inandades i djupa drag den friska sjö-luften, som strömmade emot henne in i det kvalmiga rummet. Hon var hänryckt öfver den utsikt, som utbredde sig framför henne, och som här uppifrån tedde sig vackrare än från någon annan del af slottet. Där nedanför låg först terrassen med de gammaldags klippta buxbomshäckarna, hvilka begynte vid den höga stentrappan och sträckte sig åt båda sidor, så att de kringgärdade de välskötta gräsplanerna med deras modernare blad och blomstergrupper — längre bort sågos de vemodiga hängaskarna stå och hänga hufvudet, som drömde de om förgångna storhetsdagar eller hemiska sägner, hvarom de hört de gamla murarna berätta, men föreföllo dock på samma gång så ljuft veka i sin spåda majgrönska, att den unga, nygifva husfruns egna känslor stodo i harmoni därmed. Och bakom de ljusgröna träden låg som bakgrund den dunkelgröna parken, mellan hvars stammar sjöns klara vatten framglänste här och där, till dess att den med ens utbredde sin vida yta därframme, där en bukt nådde själfva gården. Det var en egendomlig blandning af forntid och nutid hos hela det gamla slottet med dess omgifningar.

Grefvinnan erfor i detta ögonblick en liflig känsla däraf. Hennes intresse för det gamla herresätet hade stegrats, ju längre hon vistats här — icke blott därför, att det nu var och skulle förbli hennes hem, ty såsom sådant skulle hon kanske föredragit en bostad helt och hållet i nutidsstil, om hon fått välja — men här fanns något storslaget, vördnadsvärdt, något som tilltalade

hennes känsla för det underbara och hemlighetsfulla, på samma gång som hon tjusades af denna leende, alltid ungdomsfriska natur.

Ja, det fanns något underligt, på en gång tungt allvarligt och ljuft fängslande hos detta land, »gamla Sverige», hennes makes hemland, som nu äfven blifvit hennes. Det var väl icke första gången hon nu gjort bekantskap därmed; hon hade ju varit i en hel vinter i Stockholm — och det var då, som han och hon första gången träffats — men hufvudstads-lifvet är sig i viss mån likt öfverallt. Nu var det med själfva landet hon skulle bli bekant; och det intresserade henne vida mer.

Grefvinnan visste icke själf, hur länge hon ståt där, försjunken i betraktande af den vackra anblicken, medan alla dessa tankar genomströmmat henne, då hon plötsligt väcktes därur genom att dörren sakta knarrade och någon kom in i rummet. Hon vände sig om.

Den inträdande var en gammal gumma, hvars långa, magra, oböjda gestalt och vissna anlete med djupt liggande ögon, lika mycket som hennes något gammalmodiga dräkt gjorde, att man tyckte hennes person stå i full öfverensstämmelse med den gamla byggnaden; och såväl den stora nyckelknippan hon bar vid förklädesbandet som hela hennes hållning och uppträdande talade för, att man här såg slottets gamla oldfru, som tjänat dess ägare under generationer.

»Grefvinnan här?!» halkade ofrivilligt öfver hennes eljes vanligen tätt slutna läppar, då hon nu varseblef sin unga matmoder framme vid den stora tornluggen.

»Ja, hvarför inte?» sade grefvinna vänligt och med en lätt brytning, ehuru äfven med någon anstrykning af missnöje öfver att ha blifvit störd. »Jag måste väl själf söka mig väg till slottets alla gömslen och irrgångar häruppe, då du, goda Brita, inte tyckes vilja bli min ciceron annat än i dess nedre regioner. Det här gamla tornrummet tyckes mig vara det mest intressväckande i hela huset. Se, hvilka präktiga, antika möbler! — den där gamla sängen, till exempel, med sitt väldiga sängtak och sina tunga sammetsdraperier är nog minst ett par århundraden gammal!»

Grefvinnan hade slagit sig ned i en storkarmstol af ovanlig form, som stod i närheten af fönstret och lät sina blickar öfverfara rummet. Det tycktes ha utgjort någon forntida sängkammare, fastän en och annan möbel af yngre datum på senare tider också blifvit undanställd därinne. Hon tycktes inte märka, att ett moln lade sig öfver den gamla oldfruns ansikte, utan fortfor: »Och det där stora ekskåpet! — det är ju aldeles förtjusande! Hvarför låter man det stå häruppe? Det borde renoveras och flyttas ned i matsalen. — Man känner sig nästan förflyttad ett par sekler tillbaka, då man kommer in i ett sådant rum som detta,» tillade hon, mera talande till sig själf.

»Grefvinnan borde inte stanna härinne, den instängda luften är kall, och därtill draget från fönstret — varluften är så förrädisk!» sade den gamla undvikande, men grefvinna tycktes alls inte ärna åtlyda rådet, utan fortfor:

»Du, goda Brita, som varit så länge här i slottet, känner nog till mycket af dess historia och vill berätta mig ett och annat? Ty att ett sådant här gammalt herresäte från fordom har sin historia, det är ju en naturlig sak. Ni ha godt om sådana gamla minnen här i Sverige, det vet jag. Och jag måste ju ha reda på hvad, som rör mitt eget hus! Hvems har den här sängkammaren en gång varit?»

»Järngrefvinnans,» svarade den gamla oldfrun fåordigt och icke utan tydlig motvilja. Men grefvinna tycktes icke ha lust att taga hänsyn därtill, utan fortfor med ett intresse, likt det hos en liten flicka, som väntar att få höra en saga: »Och hvem var hon? Var hon ättens stammoder? Jag tycker mig ha hört Erik tala något härom, men allting var mig så nytt, då vi kommo hit, att jag inte kunde fästa allt i minnet på en gång.»

»Ättens stamfru,» svarade gamla fröken Brita med en viss högtidlighet, »var inte hon, utan det är den gamla damen, som sitter till höger på öfra väggen i stora porträttsalen.» —

»Jaså! — hon med juvelerna! — ja, nu minns jag!»

»Ja, det var fältherrens grefvinna.»

»Och »järngrefvinnan»?» fortfor den unga husfrun envist.

»Det var sonbustrun,» svarade den gamla, som emellertid, på en inbudande vink af grefvinna, tagit plats på en gammal taburet, öfverklädd med urblekt siden. »Fältherrens son, hennes man, som var öfverste, for också ut med kungen, men kom

aldrig igen; och se'n styrde och ställde hans grefvinna på slottet och egendomen i många år; — och det var ett regemente det! — Min farfar, som varit hofmästare här — det var åt grefve Eriks farfars far — han brukade i min barndom berätta mångahanda därom; ty på den tiden gingo ännu många berättelser om henne i trakten, som nu äro glömda.»

»Men du har säkert inte glömt allt, det hör jag, min goda Brita!» sade grefvinna, »och du skall i mig finna en mycket tacksam åhörarinna.» — Fröken Brita svarade icke strax, utan satt och tummade de blanknötta nycklarna med en min, som om hon icke godvilligt lämnade någon af dem ifrån sig — allraminst nyckeln till familjens hemligheter.

»Grefvinnan tillåter väl att jag får dröja därmed till ett annat tillfälle,» sade hon slutligen, i det hon steg upp, »ty just nu fordrar ordnandet af gästrummen nere i flygeln min närvaro.»

»Må vara då!» sade grefvinna en smula otåligt, »men inte förr än du åtminstone lämnat mig nyckeln till det stora ekskåpet här! Jag måste se hvad det innehåller!»

»Det blir tids nog!» mumlade den gamla för sig själf med en suck, men tillade högt: »Grefven själf har den nyckeln!» hvarefter hon aflägsnade sig så fort hon kunde.

»Så måste jag väl finna mig uti att vänta ännu två dagar, till dess Erik återkommer från Stockholm,» återtog den unga grefvinna något misslynt, i det hon åter stängde fönstret och gick ned i stora våningen.

* * *

»Nu har jag det aldeles klart för mig!» tänkte grefvinna, då hon några timmar senare återkom från en lång promenad ända bort till torpstugorna vid skogsbrynet — »den där gamla tornkammaren måste vara »spökrummet» i slottet! Ty att ett sådant måste finnas i en sådan här gammal byggnad, det är ju aldeles »naturligt», och det kunde man tydligt höra af gumman Britas motvilja för platsen. Jag är öfvertygad om, att hon tror, att »järngrefvinnan» än i dag bor däruppe! — Nu fick jag en präktig idé: jag skall sova däruppe i natt! Det blir riktigt intressant! Men jag skall väl något roa mig med, i min ensamhet — Det är förfärligt, hvad de här dagarna varit långa, som Erik varit borta — men så ha vi heller inte varit skilda för, sedan vi blifvit gifta! — Och inte kan jag heller med ens taga hela väldet från Brita — gumman är nog god som gumma, men skör som glas för hvarje liten stöt. — Och hur skall jag nu också få henne att berätta hela slottets historia — berätta den på *sitt* vis, menar jag, ty jag njter mig inte med bara de torra fakta, som familjearkivet meddelar. Nej, det är just sägnerna och »spökhistorierna» jag vill höra! Och sådant där får jag nog inte Erik att berätta. — Vi ha för öfrigt så mycket annat att tala om. Det här lilla skogstorpet, till exempel, — föll hon in i en annan tankegång — som ligger så vackert därute på udden det måste jag göra Erik uppmärksam på! Ty det behöfver verkligen byggas om med det första, och jag är säker om, att Erik inte aflår det stackars torparfolkets begäran, ty taket kan ju nästan falla öfver dem hvilken dag som helst! — Ja, på ett så stort gods som detta finnes bra mycket att göra och ordna, det förstär jag redan! Och nog skall Erik finna mitt sinne vaket för att dela hans intressen! —»

Under sådana tankar hade hon sprungit upp för trappan och gått in i sina rum för att kläda om sig efter promenaden. När det var gjort, ringde hon på husjungfrun — kammarjungfru hade hon ingen, hon klädde sig alltid själf och tog blott föga hjälp med allt som rörde hennes egen person.

»Sofie,» sade hon till den inträdande flickan, »bädda åt mig i den stora sängen uppe i tornrummet i natt — men,» tillade hon med en skälmsk blinkning, »låt inte fröken Brita veta något därom på förhand!»

Sofie gjorde en häpen min, men tillkännagaf med en lätt bugning, att hon tillfullo förstätt till-sägelsen och skulle åtlyda den.

Grefvinnan kände sig vara vid ett riktigt spelande gladt lynne, och kanske hade just den ståtliga oldfruns varnande tonfall och förmyndarehållning eggat hennes matmor till motsägelse. Grefvinna ville nu inte höra några vidare invändningar och tyckte därför det var bäst, att fröken Brita ingenting visste i förtid om ett företag, som hon säkert skulle anse för det djärfvaste vägstycke.

Fröken Brita, som mot vanligheten tillbragt denna eftermiddag nere i sina egna rum i ena flygeln, hade verkligen förblifvit i okunnighet om

saken, ända till dess grevinnan gått till sängs och den icke stod åt ändra. Men icke njöt hon af någon god sömn den natten, vare sig grevinnan gjorde det eller icke!

* * *

När oldfrun följande morgon kom för att önska sin matmor godmorgon och mottaga hennes order för dagen, fann hon henne ute på terrassen, glad och vänlig som vanligt, men något blek.

»Hur har grevinnan sofvit?» sporde fröken Brita i ännu högtidligare ton än vanligt, under det hon betraktade den unga frun med en forskande blick.

»Mycket godt,» svarade grevinnan, — sedan jag en gång somnat, men det skedde kanske inte förr än efter midnatt,» tillade hon.

Fröken Brita tycktes vänta på en fortsättning, men då den inte kom, sade hon i dämpad hemlighetsfull ton: »Säg grevinnan ingenting?»

»Det var så mörkt då, att jag inte kunde se någonting!» sade grevinnan litet spetsigt, på samma gång road och rädd att stöta den gamla ifrån sig. »Men då jag åter vaknade, såg jag — Hon höll upp — hon kunde inte neka sig detta lilla skämt med gumman, som kanske också nu lättast skulle röja, hvad hon väntat att grevinnan hade sett.

»Järnfrun? —» sporde den gamla, tagen med överraskning, — »visade hon sig grå eller vitt? —»

»Jag såg solen gå upp!» svarade grevinnan med ett glädtigt skratt. »Men,» tillade hon allvarligare, då hon såg den gamlas anlete mulna, jag har märkt att här verkligen finnes spöken i mitt hus — men jag vill söka bekämpa och fördriva dem!»

(Forts.)

Vänner af tankelekar

uppmärksamgöras på den lilla prisuppgift, hvilken i dagens nr publiceras på tidsfördrifts-afdelningen.

Från Iduns läsekrets.

»Rättvisa framför allt!»

Svar till H. C.

Om hr H. C. före nedskrifvandet af sin artikel i nr 11 af Idun hade haft den försiktigheten att kasta en blick i de kongl. förordningar, som bestämma kompetensvillkoren för erhållande af järnvägsbefattning, eller om han blott dessförinnan samtalat med någon järnvägstjänsteman angående saken, så skulle detta ha besparat honom åtskilliga misstag. Vore det nu blott fråga om en enskild persons felaktiga uppfattning, vore ju saken ej så viktig. Men klart är, att då ett oriktigt påstående drages inför allmänheten i en så vida läst tidning som Idun, så är det en plikt att rätta misstagen för den allmänhetens skull, som däraf eljes skulle vilseledas. Hr H. C. gifver själf lystringsordet: »rättvisa framför allt!» — liksom hela hans artikel, vi måste erkänna det, är präglad af en viss vänlig moderation i uttrycken.

Det är därför med en välgörande känsla af lugn, som man skriker till meningsutbyte med en motståndare, hvilken å sin sköld förer så ädel devis.

Framför mig ligger den uppsats i Idun, angående kvinnors anställning vid järnvägsstyrelsens byrå, till hvilken hr H. C. fogat sina kommentarer. Är det då verkligen så otydligt, när däri skrives, att hvarje kvinna, som söker anställning, skall förete betyg från genomgången fullständig läroverk för flickor eller äga kunskaper, som berättiga till afgångsbetyg från 6:te klassen i de högre gosskolorna. Detta eller står där just för att beteckna, hvad som för manlig sökande utgör kompetensvillkor. Må vara, att detta kunde sagts omständligare, men då den ifrågavarande artikeln hufvudsakligen afsåg kvinnorna, så ansågo vi antydningen tillräckligt klar. I de högre kvinnliga läroverken läses ju till dels andra ämnen än i gosskolorna och till dels större pensa. Det ställer sig därför ofta lättare för en kvinnlig sökande, som af en eller annan anledning ej genomgått fullständig läroverk, att komplettera sina kunskaper med betyg från 6:te klass af gosskola än att återgå till den läsplan, som i kvinnligt läroverk följes. Hon kan då få göra detta genom att taga fasta på de villkor, som för manlig sökande äro upp-

ställda. Detta till förtydligande af de ofvan citerade orden.

Till oomkullrunkelig stadfästelse åter af den sanningen, att ingen studentexamen fordras för manlig sökande vilja vi hänvisa hr H. C. dels till: »Instruktion för Styrelsen för Statens Järnvägstrafik», stadfäst af Kongl. M:t den 5 nov. 1884, § 36, litt. e., dels till »Tjänstgöringsreglemente vid Statens Järnvägar,» fastställt af järnvägsstyrelsen d. 15 maj 1884, § 2, litt. e., där det på båda ställena heter: »för att af Styrelsen antagas till befattning vid statens järnvägstrafik erfordras — — — att förete bevis om eller undergå sådana kunskapsprof, som styrelsen finner nödiga.» Styrelsen har vid de befattningar, som här är fråga om, nämligen *kontorsskrifvare*, satt afgångsbetyg från 6:te klassen såsom minimum af kunskaper. Detta påbud är muntligt och har först under allra sista åren följts i regel. Föret gick det än lättare. Men att närmare antyda detta, skulle föra oss alltför långt utom ämnet. Att nu en och annan student befinner sig bland de manliga sökande och då gärna antages, är klart, liksom det finnes kvinnliga studenter bland de kvinnliga kontorsskrifvarne. Exakta siffror utvisande procentantalet af studenter vid järnvägen inom båda könen kan hr H. C. erhålla genom att vända sig till Iduns redaktion.

Andra punkten i hr H. C:s uppsats rör sig om det kvinnliga arbetets värde eller, snarare sagt, underhållighet. Ja, därom kan ju hvem som helst framkasta en förmodan, den ena lofprisan, den andra underkännande. Men angående detta svara vi trösteligen: kom hit och se! Om hr H. C. är mycket tyst och flitig, så går det kanske att kappas med de unga damerna. Vi skola hoppas det åtminstone. — Men jag vill anförtro hr H. C. en liten hemlighet. Det har hänt — jag säger ej, att det händer alltid, men det har hänt — att då en herre kommit fram till chefen och lämnat sitt färdiggjorda arbete, denne svarat: »Har ni använt så många timmar till detta? Det gjorde fröken L. färdigt i går på hälften så lång tid.» En förunderlig, men sannfärdig historia! — Kanske rubbar den i någon liten mån, hvad ni så högtidligt försäkrat vara eder privata öfvertygelse, nämligen att »kvinnligt arbete är värdd långt mindre än det manliga.» Jag tänker, att vi komma sanningen närmast, om vi icke taga vare sig det ena eller andra könet i klump, utan medgifva, att det finnes förmågor såväl som odågor på båda hållen.

I det ofvan anförda har hr H. C. rört sig på någorlunda fast mark och så, att man kunnat upptaga det sagda till diskussion. Men längre fram blir det för galet. »Hvilket kvinnligt kontorsbiträde vill — säges det — i ur och skur och midt i natten inspektera växel eller på ögonblicklig order begifva sig af vid hvilken timme som helst till annan station och där ensamt sköta densamma?» Bästa hr H. C., för såväl manliga som kvinnliga kontorsskrifvare vid järnvägsstyrelsens byråar finnas inga växlar att inspektera, och ingen order att midt i natten resa hit eller dit väntar dem. Allt sådant arbete är öfverlämnadt åt *stationsskrifvare*, hvilka tillhöra liniepersonalen. Dessa tjänster äro hvarken sökta eller erbjudna åt kvinnor. För öfrigt, att inspektera en växel som ligger på några få minuters afstånd från stationsbyggnaden, är då sannerligen ej det tyngsta arbete man kan taga sig för. Det är ansvarsfullt, men det är ej tungt eller svårt. Emellertid är det nu så, att männen hafva sig detta arbete anförtrodd tillika med öfverinseendet på stationerna, som vi förmoda till dels därför, att den lägre personalen vid järnvägen är bäst betjänt med att kommenderas af män. Nej, kvinnorna de få nog sitta kvar på sina stolar i modiga sex timmar i instängd och damuppfyllt luft hvarje dag. Säg uppriktigt, hr H. C., hvilket lif skulle ni helst välja, detta att sitta inne hela dagen lång eller att emellanåt få gå omkring i frisk luft, inspektera växlar och taga emot tåg?

Dock är det verkligen så, att vid statens järnvägar finnes icke mindre än 700 kvinnor anställda, hvilka i ur och skur stå på sin post och taga emot tåg. De 700 kvinnliga grindvaktorskor, som bevaka vägförgångar och signalera: banan klar — tror ni de ha det så bekvämt? Hvilken uthållighet, noggrannhet och pliktrohet fordras ej på en sådan post. En enda försumlighet, och det gäller mängas lif och lemmar.

Vill ni ytterligare gå öfver till Fogelsta—Wadstena—Ödeshögs järnväg, så skall ni där finna en kvinnlig stationsinspektör (eller — trice) vid Väfersunda station. Hon tager emot tågen och sköter alla de löpande göromålen på stationen. Vid Hjo—Stenstorps järnväg äger samma förhållande rum vid Styrshults anhaltstation. Denna kvinnas man är banmästare och går hela dagen borta på

sitt arbete. Hon har tillika fem barn att sköta, och man kan stundom få se henne med sin yngsta baby på vänstra armen, under det den högra svänger flaggan. Dessa exempel äro nog för att bevisa *möjligheten* af kvinnlig tjänstgöring vid stationerna. Önskligheten af densamma hafva vi ju ej här till uppgift att undersöka,

Iduns spalter tillåta ej längre meingsutbyte om denna sak.

Som en sammanfattning af det ofvan sagda tror jag vi kunna antaga att det blifvit bevisadt, det både kompetensvillkor och arbetsskyldigheter äro lika för män och kvinnor å den plats, där de arbeta gemensamt, nämligen såsom kontorsskrifvare. Fordran på samma lön för samma arbete synes eder kanske efter denna undersökning ej så orimlig som förut. Låt oss därför förena oss uti att gemensamt utropa: *Alltid lefve rättvisan!*

F—d—f.

Ur notisboken.

Camilla Colletts lik afsändes till Stockholm från Kristania och brändes förliden torsdag i härvarande krematorium. »Kring bären hade samlats, utom den hänsöfnas anhöriga, några tiotal personer, bland hvilka märktes österrikiske ministern, norska statsråden, representanter för Fredrika Bremerförbundet och Förbundet för gift kvinnas eganderätt m. fl. Den rika blomsterskörd, som var upplagd på och omkring bären, bar ett talande vittnesbörd om, huru högt den talangfulla och varmhjärtade författarinnan skattats i livet och hur djupt hon efter döden saknas af stora kretsar minnesgoda vänner, beundrare och beundrarinnor. Från följande enskilda personer och korporationer hade bland andra sändts minnesgårdar i form af kransar och blommor: Fra h. m. Dronningen, Henrik Ibsen, Norsk forfatterforening, Det norske studentsamfund, Norske forfatterinder, Kvindelige studenter, De norske bildende kunstneres representive komité, Hamars kvindesagsforening, Kvindestemmeretsforeningens klub, Norsk kvindesagsforening, Bergens kvindesagsforening, Dyrenes beskyttelse, Fredrika Bremerförbundet m. fl. En vacker krans med hvita band bar följande inskription:

En Tak »fra de Stummes Leir!»
Ved dig vor Læbe fik Lyd. — —
Dit Navn er vor Sag til Seir
En Gang i Nord som i Syd.

Då anstalerna för kistans införande i ugnen voro vidtagna, nedlades på bären till »erinring om Camilla Colletts livsgjerning» en praktfull krans med röda, blå och hvita band »fra Landsmænd i Stockholm».

Dessförinnan sjöngs ett par psalmverser. Så öppnades luckorna med de massiva beslagen, kistan fördes in i ugnen och förbränningsprocessen vidtog, allt under det på orgeln utfördes begrafningspsalmer, såsom »Jag går mot döden, hvar jag går» m. m.

En löst gåta. Till sistlidne jul utkom i Köpenhamn på svenska språket en bok, hvilken både på grund af ämnet och den talangfulla behandlingen väckt mycken uppmärksamhet: »En roman om förste konsultn.» Den utgör en romantiserad, högst fängslande skildring ur den store Napoleons lif, röjande en sällsynt förtrolighet med ämnet. Gissningarna ha gått vida omkring för att uppsöka den anonyma författaren — eller *författarinnan*, ty man tyckte sig spåra en kvinnas andliga bild bakom skildringen — men allt hitintills förgäfves! Nu afslöjdes emellertid med ens hemligheten. Författaren till den uppseendeväckande romanen är vår numera i Köpenhamn bosatta landsmaninna fru *Mahilda Malling*, född *Kruse*, hvilken i midten af 1880-talet gjorde sig bemärkt som författarinna till de då under pseudonymen *Stella Kleve* utkomna novellerna »Berta Funke» och »Alice Brandt». Under de senare åren har fru Malling låtit sin penna hvila, hvadan det varit helt naturligt att de många gissningarna angående författarskapet till hennes nya roman varit alldeles på villospår. Också ligger det mellan hennes tidigare arbeten och detta en rent af förvånande litterär utveckling, till hvilken författarinnan är att på det hjärtligaste lyckönska.

Svenska lärarinnornas pensionsförening hade här om aftonen ordinarie bolagsstämma å

Extra fin Marsala

(Qualité Inghilterra) härstades lagrad sedan 1891. Vid undersökning af härv. handelskemist befunnen en. analys fullgod. Pris kr. 1:25 pr butelj. Finnes endast hos

K. A. Nydahl & C:o
Stockholm, 2 Stureplan 2
Riks- och Allm. telefon.

Högere lärarinneseminarierets lokal under ordförandeskap af fröken M. Forsell. Af års- och revisionsberättelserna inhämtades, att föreningen under år 1894 haft i inkomster 30,160 kr. Utgifterna ha uppgått till 13,443 kr., hvaraf i pensioner 11,397 kr. och i medel, utbetalade på grund af testamenteriska förordnanden, 822 kr. Tillgångarna vid årets slut utgjorde 345 610 kr. Insättningarna ha under året uppgått till 15,221 kr. mot 8,306 nästföregående år. Delegerarne voro vid årets slut 187. Full ansvarsfrihet beviljades styrelsen, hvars afgående medlemmar, fröknarna C. Westling, H. Myrberg och H. Djurberg, återvaldes, liksom deras suppleanter, fröknarna M. Svederus och S. Gyllencreuts.

*
Ett silkeslott. Ett vackert prof på svensk konstsoömnad föreligger i en nyligen avslutad, i silke utförd tafla öfver Sturefors af fru K. Dahl, f. d. Valdemarsviksbo, känd genom åtskilliga föregående arbeten, bland annat ett i samma material utfördt porträtt af konung Oscar, hvilket förlidet år var utställt i Industripalatset i Stockholm och äfven af konungen inköptes.

Det nu avslutade arbetet framställer, som sagdt, en vy af Sturefors' herresäte i Östergötland med den palatslika manbyggnaden med sina flyglar mellan grönskande träpartier, speglade sig i Erlångens lätt valtrade yta. Det om mycken artistisk finess vittnande arbetet är utfördt i schatërsöm med silke på sidenatlas, hvarvid den pittoreska verkan ernåtts så väl genom det känsliga valet och sammanställningen af färgerna som genom det omväxlande sättet att anbringa stygnen horisontalt, vertikalt o. s. v., i detta slags framställning motsvarande penselföringen i måleriet.

Då silkets färg ej varit nog för att återge de erforderliga nyanserna, har artisten genom sammanställning af silke af olika kulör åstadkommit en effekt erinrande om hvad som inom det moderna måleriet praktiserats under namn af optisk färgblandning.

Det artistiska arbetet är utfördt på beställning af grefve Bjelke, fideikommissarie till Sturefors.

Teater och musik.

Kungl. Operan. Signor *Fransesco d'Andrade* har nu avslutat sitt märkliga gästspel härstädes. Sedan vi senast skrefvo om honom, har han uppträdt i ännu ett par uppgifter, hvilkas lösning ytterligare bekräftat vårt omdöme, att han är den mest framstående dramatiska sångare, som på de senaste tio åren uppträdt härstädes. Hans tolkning af narren Tonios roll i »Pajazzo», den ena af de två nya uppgifterna, sätta vi nästan främst bland den genialiske konstnärens prestationer härstädes. Först genom att se och höra d'Andrade i denna roll får man en rätt uppfattning af densamma innebörd. Alltifrån den mästertligt utförda prologen, som naturligtvis måste omtagas, till de hemska slutorden »*la comedia è finita*» följer man med andlös intresse den genialiska framställningen. Man ryckes ovilkorligen med, och man finner ofta, huru små medel den verkliga konstnären behöfver för att åstadkomma en slående verkan. Maskeringen är likaledes ypperlig och särdeles karaktäristisk.

Hvilken kontrast mellan narren Tonio i »Pajazzo» och den stolte konung Karl den femte af Spanien i »Ernani»! Man skulle knappt kunna tro, att samme konstnär vore i stånd att lösa tvänne så olikartade uppgifter. Visserligen fick man här endast se tredje akten, den nere i grafhvalfvet, men den bild hr d'A. här gaf af konung Karl den femte var synnerligt imponerande, och man fick här särskildt tillfälle att höra hela vidden och klangen af sångarens mäktiga stämma. Att båda nu nämnda prestationer framkallade det mest entusiastiska bifall, behöfva vi väl knappast nämna.

Hr d'Andrades gästspel, för hvars åstadkommande k. operadirektionen förtjänar det varmaste erkännande, avslutades i onsdags med »Don Juan».

Lady Hallé's uppträdande å kungl. operan har framflyttats till instundande tisdag.

K. Dramatiska teatern gifver allt fortfarande hvarje dag »Madame Sans-Gêne» för fulla hus.

Till regissör och instruktör vid Dramatiska teatern har antagits dir. H. Christiernsson vid Södra teatern. Ett godt val!

»Lille Eyolf» i Stockholm. För sex fulla eller välbesatta hus har nu direktör Alb. Ranft med sällskap å Vasateatern uppfördt Ibsens nya stycke, och publikens intresse och tacksamhet ha därvid

i fullt mått kommit honom till del, om ock entusiasmen för det egendomliga diktverket ej varit alldeles odelad. Vi ämnar så mycket mindre inlåta oss på någon redogörelse för det mångomskrifna skådespelets innehåll, som detsamma förut torde vara välkändt för alla våra literärt intresserade läsare och vi redan i vårt första nummer för i år lämnade ett utförligare referat, verkställt af Hellen Lindgren. Som vår personliga mening vilja vi blott — nu efter styckets åskådande — uttrycka, att det ingalunda vinner i klarhet genom den framställning, dessa aktade artister gifvo, och att det mer än de flesta af Ibsens senare verk torde verka djupast såsom ländrama.

Fru *Eliasson* som Allmers halfsyster Asta verkade väl deklamatorisk och gråt mild. Hr *A. Ranfts* Borghem var en rutinerad prestation, som ej störde, men ej heller riktigt sammansmälte. Men icke ligger heller Ibsenfacket just närmast till hands för hans konstnärskynne.

Att göra rättgumman till en sagohäxa ur någon barnbok, som fröken *Magnusson* gjorde henne, bidrar helt visst icke till att höja verkan af denna egendomliga figurs mystiska ingripande. Förtjusande var den lilla framställaren af det lytta barnet, eleven *Karla Strandberg*.

Södra teatern gifver i morgon lördag ett nytt program, upptagande »Snöyra» och »Bortbytingen».

Hrr Vilh. Stenhammars och Knut Bäcks andra musikafton äger rum i Vetenskapsakademien i morgon lördag med biträde af grevinnan Matilda Taube och konsertmästaren Tor Aulin.

Musikföreningen gifver sin 40:de konsert tisdagen den 2 april i Musikaliska akademien, hvarvid uppföres Händels oratorium »Josua» med biträde af fru D. Edling och fröken A. Malmström samt hrr Sal. Smith, O. Lejdström och M. Bratbost.

Fröken Tora Hwass gifver sin uppskjutna konsert nästkommande torsdag den 28 dennes.

Oupplösliga band.

Novell för Idun
af

Sylvia.

(Forts.)

»Under n'rvarande förhållanden,» återtog han efter en liten tystnad, »är det mer än djärf, att jag vågat se upp till er... Men,» här höjde han en smula utmanande sitt hufvud. »Men lyckan står den djärfvom bli, påstår man och... och... ni vet hur högt jag älskar er...»

»Har jag då inte sagt?...»

»Visst har ni sagt... betänk emellertid hur kort tid jag har på mig för att söka förmå er glömma ett gammalt tycke och... och att fatta ett nytt... Jag ber er inte nu om ett afgörande svar, Gabriella... eller ens vågar drömma om, att ni genast skall känna er beredd att förljufva mitt lif... sådant skulle måhända varit en omöjlighet, om inte den där andre... oss emellan sagdt tycker jag han varit en formlig åsna... ja, ni får ursäkt mig Ella,» tillade han skämtande. »Om inte den där andre ställt sig hindrande emellan oss...»

Han hade talat på en gång glädligt och bestämdt samt syntes för öfrigt icke alls ha

böjelse att som afvisad friare hänga på hufvudet.

»Ni måste,» fortfor han, men jag fick emellertid icke reda på hvad han vidare ansåg, att jag »måste», ty tant öppnade i detsamma dörren bakom oss samt ropade: »Har du mottagning i köket, kära Ella?»

»Jag har bara varit här för att passa på, att hon inte bränner upp fingrarna,» sade John, som tog ett skutt från bordet.

»Jag blir inte så lätt bränd,» anmärkte jag samt knep ihop läpparna och gaf honom en betecknande blick.

»Spetsarna äro som nya,» sade tant och synade dem mot dagern. »Det är kanske inte nu för tiden vanligt att se en dam i Ellas ställning utveckla sådana här husliga dygder, och vi ha ju Lova,» tillfogade hon med en liten förnäm hufvudrörelse. »I min ungdom,» fortfor hon leende, »kände man inte till någon konstvätt, och man var alltför rädd om sina dyrbarheter att våga förtro dem åt ovana händer...»

Spetsvättning var tillfölje häraf helgad genom välborna generationers aktsamhet och således på intet sätt opassande för en af deras ättlingar.

John borde följaktligen förstå, att min strängt taget något borgerliga sysselsättning, icke var påkallad af behovet, och med en behaglig känsla af att ständigt kunna bevara skenet, äfven om man händelsevis skulle finna oss vid en tvättbalja, slog tant upp dörren till salongen och inviterade den unge mannen att följa sig.

Under Johns utgjutelser, hvars ömma tonfall på en gång lugnat mig och tilltalat mitt hjärta, hade elden slocknat i spiseln, all min verksamhetslust var plötsligen borta, och i ett slags drömlöst tillstånd utan sammanhängande tankar stirrade jag förströdd på askhögen, där några gnistor ännu glindrade fram.

* * *

»Några blommor måtte väl Gabriella kunna ta emot, äfven om hon afskyr mig,» sade John, då han följande middag räckte mig en stor bukett af mörka penséer och reseda.

Det var till tant han vädjade med sina ord, och hon undrade skrattande, hvarifrån han fått en dylik föreställning om mitt sinnelag emot honom.

»Ellas ögon äro vältaliga...»

Tant fortfor att småle. Hon var van att höra oss skämta och gnabbas med hvarandra.

»Hvarför fick jag i går inte se en skymt af er, förrän jag sa' godnatt?» frågade han och lade buketten med en halft knäböjande rörelse framför mig på ett bord.

»Man är inte alltid disponerad för att vara sällskaplig,» svarade jag kort.

Med ett uttryck af otålighet höjde tant lätt sina axlar. Inom sig undrade hon förmodligen, huru länge denna indisposition skulle fortgå.

Till följe af denna min sinnesstämning var det måhända som hon äfven i dag befriat mig från att vara sig följaktig på middagspromenaden, hvilken hon mot vanligheten uppskjutit en smula för att John skulle få tid att ledsaga henne. Möjligtvis undvek hon mig också därför, att hon i tankarna syntes tillämnat mig någon slags öfverraskning, ty hon häntydde ett par gånger, att hon litade på sin följeslagares goda smak, och hon gaf mig härvid ett förstulet ögonkast kanske för att se, hvad verkan hennes ord gjorde, och om inte mitt ansikte skulle klarna upp. Stac-

Tandläkare dir Geo. Forssmans
 nya preparat för tändernas vård:
 Tandpulver, två slag, Tandpasta, Tandinktur
 Annars å de flesta apotek, i partymått eller 0, hos
 hrr handlande. Partiförsäljning för Sverige hos
 Stockholm, Bendix, Josephson & C. O., 11 Regentg. 11

kars, kära tant! En opåräknad utgift för en eller annan gåfva skulle göra henne rätt stora bekymmer, men med otacksam ligkiltighet höjde jag icke min röst till motsägelse. Jag var endast glad öfver att snart lämnas allena, och med verkligt nöje såg jag henne aflägsna sig för att göra promenadtoalett.

»Tant har anmodat mig att så ofta som möjligt titta in,» sade han, så snart hon vände ryggen till. »Hon har förtrott mig, att ni för tillfället är i behof af förströelse... Det är således nyligen som han...»

John vred och vände sig på ett oroligt sätt. »Herre Gud, hvad ni måste tycka jag är inskränkt,» suckade han.

»Åh ja, något!»
 »Jag kan inte alls uppträda till min fördel, fruktar jag?...»

»Jag är inte böjd för motsägelser...»
 »Ni är själfva uppriktigheten, Ella,» inföll han skattande. »Det är just genom den ni mest har förtrott mig... uppriktigt, renhjärtadt, utan det ringaste koketteri...»

»Utan en tillstymmelse af behagsjuka skulle jag vara odräglig, fruktar jag...»
 »Låt gå för behagsjuka då... men i så fall, Ella, är ni det på ett ytterst intagande sätt... och därtill...»

»Nej, nu måste ni sluta med edra välviliga omdömen, John!...»

»När man oupphörligen tänker så mycket godt om er, är det svårt att inte få tala här om... men från det ena till det andra... vet ni, hvad jag grubblade på i natt?... Jo, jag funderade ut... för att i alla hänseenden trygga både det närvarande och framtiden... jag funderade på att gå in i alla möjliga föreningar och kassor... till en hjälp,

förstår ni, i händelse vår Herre skulle hem-söka mig med någon sjukdom... jag vill olycksfallsförsäkra mig och naturligtvis också ta...»

»Ni är en olycksfågel, John, och en dylik försäkrans skulle passa er bra,» inföll jag och kunde ej tillbakahålla ett leende.

»Och naturligtvis också,» upprepade han, utan att låta störa sig, »också en lifsförsäkrans, som jag vill ta till ett så högt belopp, att då jag med döden afgår, ni... det är alltid med tankarna uteslutande på er, Ella!... att ni kan anse er ganska välbergad... Först emellertid när jag har ett godt dagligt bröd att bjuda er samt är på alla upptänkliga sätt assurerad, så infinner jag mig för att hämta er... Nej nej, afbryt mig inte... jag förstår nog, att ni anser tant här som en hållhake... men hvad gumman beträffar, så ta vi henne naturligtvis med i släptåg...»

»Gumman?» upprepade jag. »Hon skall aldrig förlåta er ett dylikt ord, John, hon skulle anse det vanvördigt.»

»Hon skall både förlåta mig och... och ge oss sin välsignelse, i händelse ni inte har något häremot?...»

»Ni kommer att passa bra bland engelsmän, John... ni har anlag för spleen.»

Han instämde i mitt skatt. »Hvilka anlag jag än må ha,» inföll han, »så tycks det nästan, som om jag hade förmåga att muntra er.» Han lutade sig fram emot mig, och med ett allvarligt uttryck tillade han: »Och därtill... ingen kan älska er högre än jag!»

Den djärfva, hängifna beundran, hvarmed han såg på mig, hade plötsligt en förbryllande verkan. Jag ville draga mig tillbaka, men

satt i stället orörligt stilla, under det han alltmera närmade sig.

(Forts.)

Kvartalsprenumeranter

Idun och Iduns Modetidning

uppmannas att ofördröjligen förnya prenumerationen, enär upplagornas storlek i god tid måste bestämmas och senkommande löpa risken att bli utan ett eller annat af kvartalets första nummer.

Prenumerationsprisen ställa sig som känt på följande vis:

	tre kv.:	halft år:	ett kv.:
Idun med romanbibliotek	3: 75	2: 50	1: 50
Iduns Modetidning (14-dagsupplagan)	3: 75	2: 50	1: 50
Iduns Modetidning (må-nadsupplagan)	2: 25	1: 75	1: —

Innehållsförteckning.

Ada Negri; af Sigröd Elmblad. (Med porträtt och fyra dikter af Ada Negri). — Kvinnan i kyrkans tjänst; en intervju med dr Parker. — Till Wilma Hallé; efter en konsert, af Lotten von Kremer (Med porträtt). — Iduns läkarartiklar. — Sägner; berättelse af Hedvig Indebetou. — Från Iduns läsekrets: »Rättvisa framför allt» — Ur notisboken. — Teater och musik. — Oupplösliga band; novell för Idun af Sylvia (Forts.). — Tidsfördrif. — Prisuppgift.

Tidsfördrif.

Redigeras af Sophie Linge.

Bidrag mottagas med tacksamhet.

Charad.

Hvem vill väl le åt stackars gamla Sara;
 Fast hennes klädning råkar till att vara

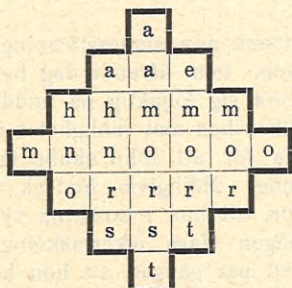
Mitt hela, dock för öfrigt väl behållen?
 I mitton långa år till högtids buren,
 Den efter sista modet ej är skuren,
 Men är dock hel och ren i kjortel-fällen.

Hon var ännu i blomstringsperioden,
 När hon mitt första köpte uti boden
 Åt sömmerskan. Nu har hon snö
 bland håren

Och är, som alltid, hyggelig, fastän
 dräkten
 Sett utaf andra kläder många släkten
 Och hunnit bli mitt andra under
 åren.

S. L.

Diamantgåta.

1) Bokstaf, 2) stad i Europa, 3) lektyr, 4) klassisk författare, 5) fransk revolutionsman, 6) hör till musiken, 5) bokstaf.

Kalla K.

Palindrom.

Rättfram.

Knappt finns ett ord, som ljuder mera skönt

För den, som felat och känt ångerns plåga.

För brottslingen, som straffets försmak rönt,

Kan svar det bli uppå en viktig fråga.

Från mången läpp som ångestskri det ljud

Den stund det vägde mellan lif och död.

Bakfram.

I motsatt riktning läst blir ordet tolk
 För mycket, som gör buller uti världen
 Och nästan skrämt besinningen från folk

Som älska stillhet uppå lefnadsfärden.
 Kanonens grofva bas samt åskans brak,

De äro ock i grunden samma sak.
 Sibylla.

Lösningar.

Logogrifen: Norge; gen, ger, oren, neg, gren, gno, en, gro, regn, ner, ergo, o, Nero, ren, ro, erg, nog.

Länkgåtan: Sebastopol; se—bas—bast—as—sto—stop—Po—pol.

Apokoperna: 1) Koran, 2) Helga.

Springare-charaden: Sparris.

Ni kanske aldrig kommit det ihåg, Att ock mitt hela är en pedagog. Ty för hvar enda gång, som ni det ser, Det vill det visa rådet gifva er: Mitt första ej mitt andra för de små, Af denna snålhet icke godt de må. Låt dem mitt andra smaka då och då.

Prisuppgift.

Enligt vårt löfte att då och då under årets lopp på tidsfördrifsafdelningen anordna små pristävlingar, i hvilka litet hvar kan deltaga, inbjuda vi i dag våra läsarinor att roa sig med lösningen af följande uppgift:

Sök att finna ord, hvilka bestå af nio bokstäfer och i hvilka alla nio bokstäfverna äro olika, t. ex. »lackstång». Endast i svenskan brukliga substantiv äro tillåtna och dessa blott i grundformen (obestämd nominativus singularis).

Af de funna orden skall därefter uppställas en grupp så beskaffad, att de olika ordens begynnelsebokstäfer bilda namnet på en växt eller blomma. Äfven flere sådana grupper kunna få insändas. De olika ordens begynnelsebokstäfer i hvarje grupp måste då bilda ett växt- eller blomsternamn.

Som grund för prisutdelningen tages hänsyn till antalet af riktigt funna och sammanställda ord. Detta antal skall därför ock af hvarje insändare hopsummeras och angifvas.

Femton pris utdelas:

Första pris: 15 kronor.

Andra pris: 10 kronor.

Tredje pris: 5 kronor.

Fjärde till nionde pris: pärmar till en årgång af Idun.

Tionde till femtonde pris: pärmar till en årgång af Iduns romanbibliotek.

Samtliga lösningar skola vara inkomna senast den 10 april. De, som komma senare, tagas ej med i räkningen. Kuvertet skall bära följande påskrift: Iduns Redaktion. Tidsfördrifstävlingen. Stockholm. Hvarje lösning skall åtföljas af insändarens fullständiga namn och adress.

PICOTS TVÄTTPULVER
 Öfverträffar alla andra tvättmedel!

»Lessive Phenix»

Klorfritt!
 Praktiskt!
 Billigt!
 25 guldmedaljer

Säljes i $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$ och $\frac{1}{8}$ kilo-paket med beskrifning å hvarje paket.
 Representant för Sverige: Carl R. Matton, Stockholm
Talrika ombud i landsorten.